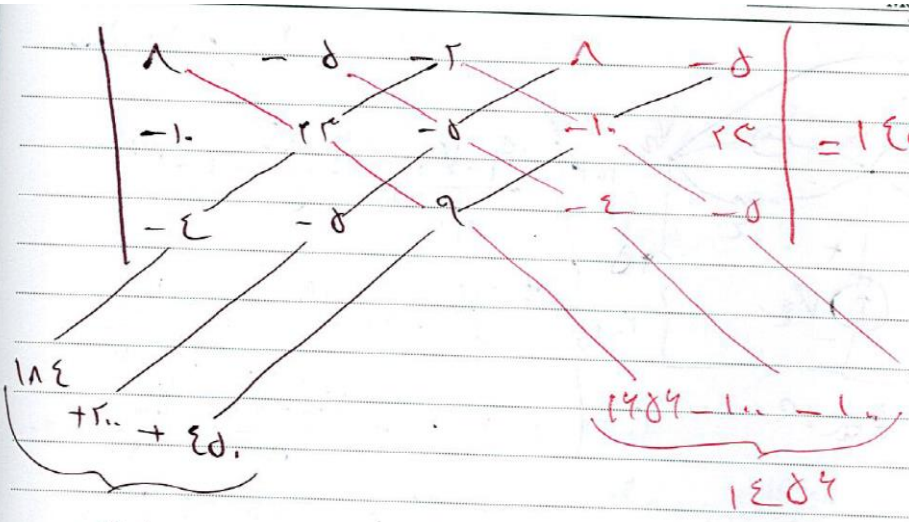

هفته‌ی چهارم = حالت گذرا

تعریف جریان:

$$i(t) = \frac{dq(t)}{dt}$$

مثال ۵: در نمودار داده شده زیر نمودار جریان را بدست آورید.

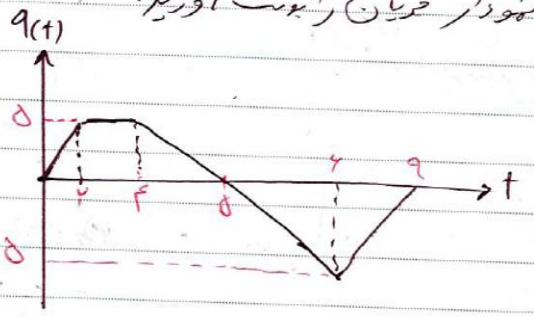

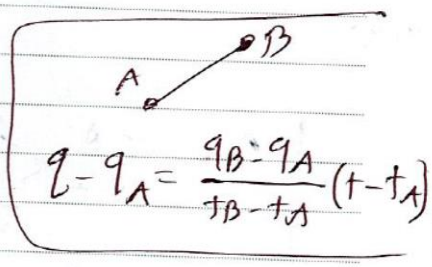

$$q - q_A = \frac{q_B - q_A}{t_B - t_A}(t - t_A)$$

① $\Rightarrow q - 0 = \frac{5-0}{2-0}(t-0) \Rightarrow q(t) = 1.5t$

② $\Rightarrow q - 5 = \frac{5-5}{4-2}(t-2) \Rightarrow q(t) = 0$

③ $\Rightarrow q - 5 = \frac{5-(-5)}{6-4}(t-4) \Rightarrow q(t) = -5t + 25$

④ $\Rightarrow q + 5 = \frac{-5-0}{9-6}(t-6) \Rightarrow q(t) = \frac{5}{3}(t) - 15$

Subject:
Year: Month: Date:

مشتق

① $\Rightarrow i(t) = \frac{dq(t)}{dt} = 2.5$

② $\Rightarrow i(t) = \quad " \quad = 0$

③ $\Rightarrow i(t) = \quad " \quad = -5$

④ $\Rightarrow i(t) = \quad " \quad = \frac{5}{2}$

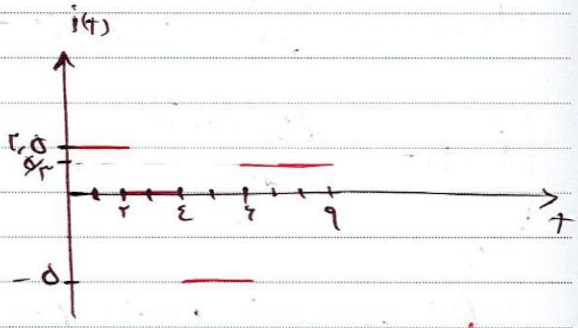

$i(t) = \frac{dq(t)}{dt} \Rightarrow \int_{q(0)}^{q(t)} dq(t) = \int_0^t i(t)\,dt \Rightarrow \left[q(t)\right]_{q(0)}^{q(t)} = \int_0^t i(t)\,dt$

$q(t) - q(0) = \int_0^t i(t)\,dt \Longrightarrow \boxed{q(t) = \int_0^t i(t)\,dt + q(0)}$

تعریف توان: نرخ تغییر انرژی نسبت به زمان

$\boxed{p(t) = \frac{dw(t)}{dt}}$

$\int_{w(0)}^{w(t)} dw(t) = \int_0^t p(t)\,dt \Rightarrow \left[w(t)\right]_{w(0)}^{w(t)} = \int_0^t p(t)\,dt$

$w(t) - w(0) = \int_0^t p(t)\,dt \Longrightarrow \boxed{w(t) = \int_0^t p(t)\,dt + w(0)}$

خازن:

$$i_c(t) = \frac{dq_c(t)}{dt}\ ,\ q_c(t) = C\,v_c(t) \Rightarrow dq_c(t) = C\,dv_c(t)$$

$$\boxed{i_c(t) = C\frac{dv_c(t)}{dt}}$$ معادله جریان خازن

$$\int_{v_c(0)}^{v_c(t)} dv_c(t) = \int_0^t \frac{1}{C} i_c(t)\,dt \Rightarrow \left[v_c(t)\right]_{v_c(0)}^{v_c(t)} = \frac{1}{C}\int_0^t i_c(t)dt$$

$$\boxed{v_c(t) = \frac{1}{C}\int_0^t i_c(t)dt + v_c(0)}$$ معادله‌ی ولتاژ خازن

انرژی ذخیره شده در خازن:

$$w_c(t) = \int_0^t p_c(t)dt + w_c(0) \rightsquigarrow 0$$ اگر خازن در لحظه اول انرژی نداشته باشد.

$$w_c(t) = \int_0^t v_c(t)\cdot i_c(t)\cdot dt = \int_0^t C v_c(t)\frac{dv_c(t)}{dt}\cdot dt$$

$$= \int_0^t C\,v_c(t)\,dv_c(t) = C\left[\frac{v_c^2(t)}{2}\right]_0^t = \frac{1}{2}C v_c^2(t)$$

HELTA

سلف:

$$v_{L(t)} = \frac{d\varphi_{L(t)}}{dt}, \quad \varphi_{L(t)} = L\, i_{L(t)} \Rightarrow d\varphi_{L(t)} = L\, di_{L(t)}$$

$$\boxed{v_{L(t)} = L\frac{di_{L(t)}}{dt}}$$

معادله ولتاژ سلف

$$\int_{i_{(0)}}^{i_{(t)}} di_{L(t)} = \int_{0}^{t} \frac{1}{L} v_{L(t)}\, dt \Rightarrow \left[i_{L(t)} \right]_{i_{(0)}}^{i_{(t)}} = \frac{1}{L}\int_{0}^{t} v_{L(t)}\, dt$$

$$\boxed{i_{L(t)} = \frac{1}{L}\int_{0}^{t} v_{L(t)}\, dt + i_{L(0)}}$$

معادله جریان سلف

انرژی ذخیره شده در سلف:

$$w_{L(t)} = \int_{0}^{t} p(t)\, dt + w_{L(0)} \xrightarrow{=0}$$

اگر سلف در لحظه اول انرژی ذخیره نداشته باشد

$$w_{L(t)} = \int_{0}^{t} v_{L(t)} \cdot i_{L(t)} \cdot dt = \int_{0}^{t} L\, i_{L(t)} \cdot \frac{di_{L(t)}}{dt} \cdot dt$$

$$= \int_{0}^{t} L\, i_{L(t)}\, di_{L(t)} = L\left[\frac{i_{L}^{2}(t)}{2} \right]_{0}^{t} = \frac{1}{2} L\, i_{L}^{2}(t)$$

HELMA

مدار RC در حالت گذراه

ورودی صفر: خازن قبلاً ولتاژ داشته و بعد از زدن کلید ولتاژ داره نشده است.

حالت صفر: خازن قبلاً ولتاژ داره نشده است و بعد از زدن کلید ولتاژ داره شده است.

پاسخ کامل: خازن قبلاً ولتاژ داشته و با زدن کلید مجدداً ولتاژ داره شده است

$\tau = R_{eq} \cdot C$

مدار RL در حالت گذرا

مدار RC در حالت گذراه:

ورودی صفر: خازن قبلاً ولتاژ داشته و بعد از زدن کلید ولتاژ داره نشده است.

$V_{C(t)} = V_{C(0)} e^{-t/\tau}$ رابطه تغییر

حالت صفر: خازن قبلاً ولتاژ داره نشده است و بعد از زدن کلید ولتاژ داره شده است

$V_{C(t)} = V_{C(\infty)} (1 - e^{-t/\tau})$ رابطه تغییر

پاسخ کامل: خازن قبلاً ولتاژ داشته و با زدن کلید مجدداً ولتاژ داره شده است. جمع دو تای بالا

$V_{C(t)} = (V_{C(0)} - V_{C(\infty)}) e^{-t/\tau} + V_{C(\infty)}$ رابطه تغییر

$\tau = R_{eq} \cdot C$

تونن و نورتن

قبل از کلیدزنی $t < 0^-$ در $\leftarrow V_{C(0)}$ خازن را برداشته و ولتاژ دوسر جای خازن را توسط KCL بدست آوریم.

بعد از کلیدزنی $t > 0^+$ در $\leftarrow V_{C(\infty)}$

$V_{C(0^-)} = V_{C(0^+)}$

~~$t > 0^+$ در $\leftarrow$ خازن را برداشته و مقاومت دیده شده از جای خازن را بسته صفر آوریم. $R_{eq} \leftarrow$ منابع مستقل هم برابر~~

HELYA

مدار RL در حالت گذرا

ورودی صفر: سلف قبلاً جریان داشته و باز زدن کلید جریان باسلف داده نشود.

$$I_L(t) = I_L(0)\, e^{-t/\tau}$$ رابطه فوق

حالت صفر: سلف قبلاً جریان نداشته و باز زدن کلید جریان به سلف داده شود.

$$I_{L(t)} = I_{L(\infty)}\left(1 - e^{-t/\tau}\right)$$ رابطه فوق

پاسخ کامل: سلف قبلاً جریان داشته و باز زدن کلید مجدداً جریان داده شود.

$$I_L(t) = \left(I_{L(0)} - I_{(\infty)}\right)e^{-t/\tau} + I_{L(\infty)}$$ رابطه فوق

$$\tau = \frac{L}{Req}$$

تونن و نورتن

$$I_L(0^-) = I_L(0^+)$$

$I_{L(0)}$ ← در 0^+ سلف را برداشته و جای آن را اتصال کوتاه کرده و جریان عبوری از جای سلف را توسط KVL بدست آورید.

$I_{L(\infty)}$ ← در $0^+ \to \infty$ " " " " " "

τ ← در $0^+ \to \infty$ سلف را برداشته و مقاومت دیده شده از جای سلف را بدست می آوریم. Req

مدار باز

کلا منبع صفر می کنیم

مثال: حل سوال ۱۳

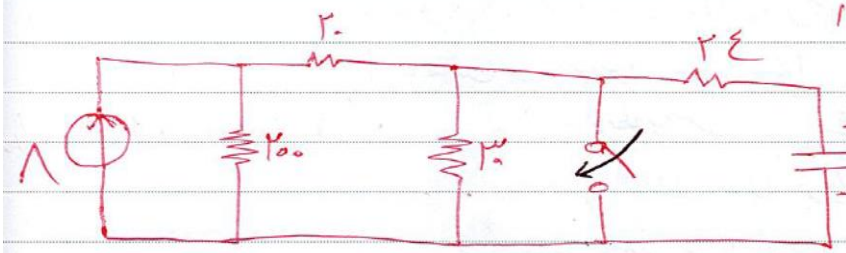

الف) $V_C(+) = ?$

ب) $V_C(+) = 0, V_C(0) \rightarrow t = ?$

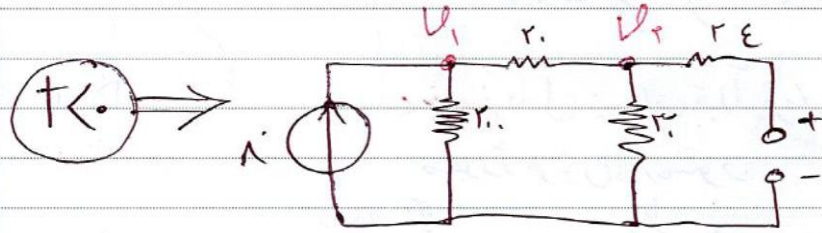

حل:

$V_{C(0)} = V_2 = ?$

$$\begin{cases} -۸ + \frac{V_1}{۱۰} + \frac{V_1 - V_2}{۲۰} = 0 \\ \frac{V_2 - V_1}{۲۰} + \frac{V_2}{۳۰} = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} ۱۱V_1 - ۱۰V_2 = ۱۶۰ \\ -۲V_1 + ۵V_2 = 0 \end{cases}$$

$$۲۵V_2 = ۴۸۰$$

$$V_2 = ۱۹۲ \text{ V}$$

$$\boxed{V_{C(0)} = ۱۹۲ \text{ V}}$$

$t > 0$

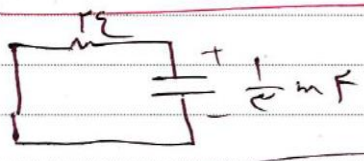

ورودی صفر $\Rightarrow$ $\boxed{V_C(+) = V_{C(0)} e^{-t/\tau}}$

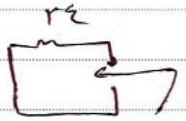

مدت آوردن τ:

$$\tau = (۲۴)(\frac{1}{۴} m) = ۸ \text{ ms}$$

$$\frac{1}{\tau} = \frac{1}{۸ \text{ ms}} = \frac{۱۰۰۰}{۸} = ۱۲۵$$

HELYA

۲۰

Subject:
Year: Month: Date:

الف

$$V_{C(t)} = 192\, e^{-1250t}$$

ب

$$V_{C(t)} = 0.1\, V_{e(t)}$$

$$\frac{192\, e^{-1250t}}{192} = \frac{19.1}{192}$$

$$\ln e = 1$$

$$\ln e^{-1250t} = \ln 0.1 \Rightarrow -1250t = -2.3 \quad t = 1.84\ ms$$

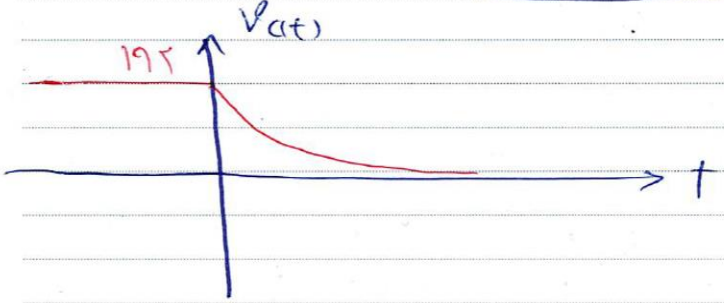

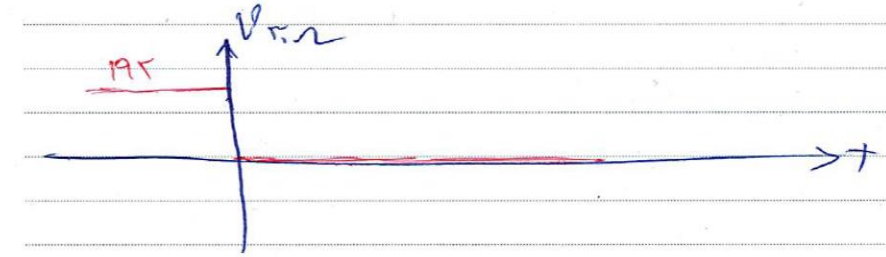

Year: Month: Date:

تابع بله واحد:

$$u(t) = \begin{cases} 0 & t < 0 \\ 1 & t \geq 0 \end{cases}$$

$$u(-t) = \begin{cases} 0 & t > 0 \\ 1 & t \leq 0 \end{cases}$$

$$u(t-2) = \begin{cases} 0 & t < 2 \\ 1 & t \geq 2 \end{cases}$$

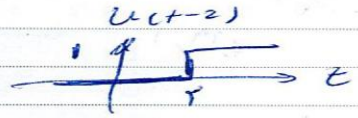

$$u(2-t) = \begin{cases} 0 & t > 2 \\ 1 & t \leq 2 \end{cases}$$

$u(-(t-2))$

$$-u(t+2) = \begin{cases} 0 & t < -2 \\ -1 & t \geq -2 \end{cases}$$

$$u(t) + u(t-2) = \begin{cases} 0 & t < 0 \\ 1 & 0 \leq t < 2 \\ 2 & t \geq 2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 0 & t < 0 \\ 1 & t \geq 0 \end{cases} \qquad \begin{cases} 0 & t < 2 \\ 1 & t \geq 2 \end{cases}$$

مثال ورودی صفر

پنجم هفته

Subject:
Year: Month: Date:

ص ۱۲ سوال ۱۲

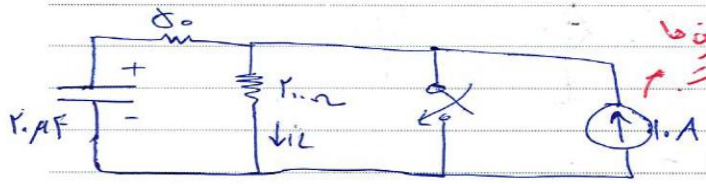

در تمرین ها ۸ را ۱۰ است

$i(0^+) = ?$

$i(1.5ms) = ?$

$i(2ms) = ?$

$t<0$:

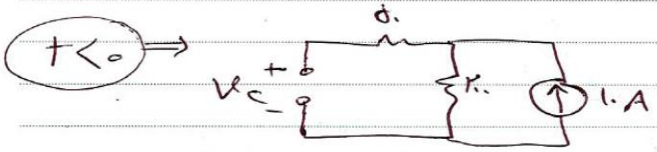

$v_{c(0)} = (10)(20) = 200\ V$

$t>0$ ⟹

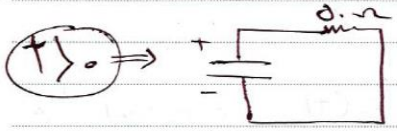

$-t/\tau$

ورودی صفر $\Rightarrow v_c(t) = v_{c(0)} e$

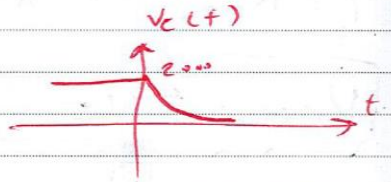

$\tau = RC = (50)(2\times10^{-6}) = 10^{-4} \Rightarrow \frac{1}{\tau} = 10000$

$$v_c(t) = 200 e^{-10000 t}$$

چون v_c پیوسته است مقدار $v_c(t)$ در $t=0^+$ ms برابر $v_c(0^-)$ می‌شود.

و $i(0^+) = i(1.5ms) = i(2ms) = 0$

این جریان به دلیل مقاومت بسیار زیاد که مقدار کلیدی آن صفر می‌شود.

ص ۱۲ سوال ۱۵ :

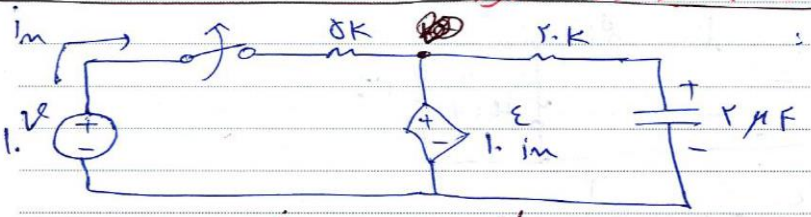

$v_{c(t)} = ?$

$i_{c(t)} = ?$

$t<0$ ⟹

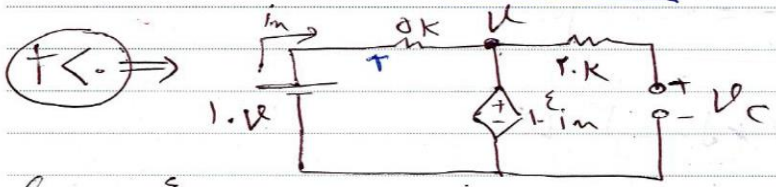

$$\begin{cases} v_x = 10\, i_m \\ i_m = \dfrac{10 - v_x}{5000} \end{cases} \Rightarrow v_x = 10 \cdot \frac{10 - v_x}{5000} \Rightarrow$$

(۲۳) $v_x = 20 - 2v_x \Rightarrow 3v_x = 20 \Rightarrow v_{c(0)} = 6.66\ V$

HELYA

مثال ورودی صفر

Subject:
Year: Month: Date:

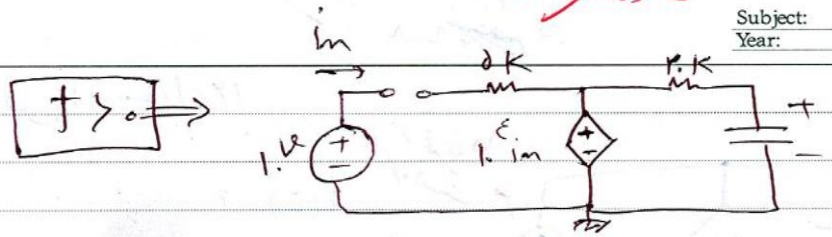

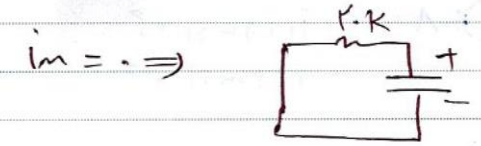

ورودی صفر $\Rightarrow v_c(t) = V_{c(0)} e^{-t/\tau}$

$\tau = RC = 20 \times 10^{3} \times 2 \times 10^{-6} = 40\,ms \Rightarrow \frac{1}{\tau} = 25$

$v_{c(t)} = 4.44 e^{-25t}$, $i_{c(t)} = \frac{v_{c(t)}}{20\,k\Omega} = 222 \times 10^{-3} e^{-25t}$

$i_{c(t)} = C \frac{dv_{c(t)}}{dt}$ ← سوال ۱۲ ص ۱۸

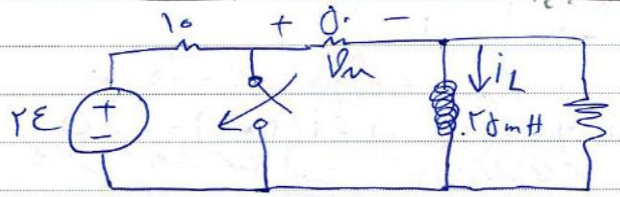

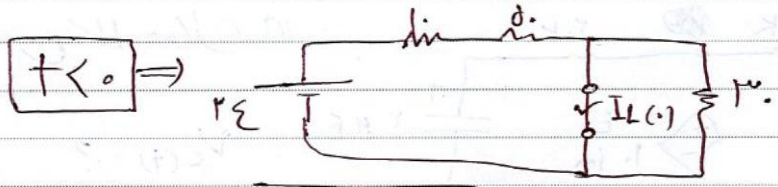

$I_{L(0)} = \frac{24}{60} = 0.4\,A$

$V_{m(0)} = 0.4 \times 50 = 20\,V$

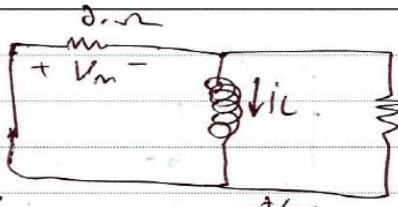

$t > 0$ مدار به ازای $\Rightarrow i_L(t) = i_L(0)\,e^{-t/\tau}$

$$\tau = \frac{L}{R_{eq}} = \frac{۲۵\times۱۰^{-۳}}{۵۰\,||\,۲۰} = \frac{۴۰}{۳}\times۱۰^{-۳} \Rightarrow \frac{۱}{\tau} = ۷۵$$

$$i_L(t) = ۰٫۴\,e^{-۷۵t}$$

مقسم جریان $\Rightarrow i_m(t) = \frac{۲۰\times i_L(t)}{۲۰+۵۰} = ۰٫۱۵\,e^{-۷۵t}$

$$V_m(t) = ۵۰\cdot i_m(t)$$

$$V_{m(t)} = ۷٫۵\,e^{-۷۵t}$$

حل سوال ۲۴ سوال ۱۸

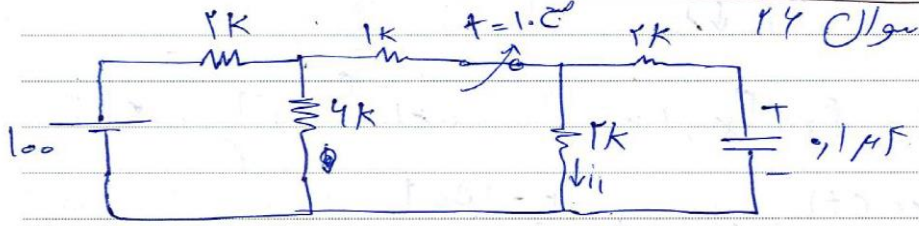

$V_C(۹٫۵۹) = ?$ ، $V_C(۱۰٫۰۵) = ?$

$i_1(۹٫۵۱) = ?$ ، $i_1(۱۰٫۰۵) = ?$ ، $i_1(\frac{۱}{۲}\tau) = ?$

تذکر: ظرفیت خازن $۴\mu F$ است و $\tau = ۴۰۰s$ در می‌آید

وجهه مقادیر فوق قابل محاسبه باشد.

HELYA

مثال دوره ی صفر

Subject:
Year: Month: Date:

حل:

$t<0$ ⟹

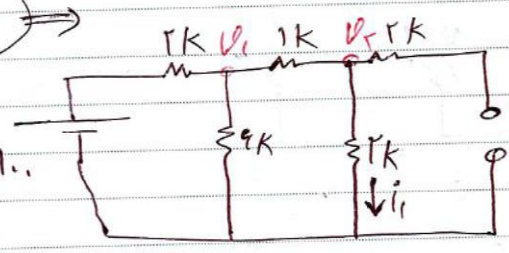

۱۰ ملاک عمل (هم سر) ∥ قبل از زدن کلید / بعد از زدن کلید

$$\begin{cases} \frac{v_1-100}{2}+\frac{v_1}{9}+\frac{v_1-v_2}{1}=0 \\ \frac{v_2}{2}+\frac{v_2-v_1}{1}=0 \end{cases} \Rightarrow \times 18 \begin{cases} 10v_1-9v_2=300 \\ -2v_1+3v_2=0 \end{cases}$$

$$9v_2=300 \Rightarrow v_2=33.3\ v$$

$$v_c(0^-)=v_c(0.09)=33.3\ v$$

$$i_1(0^-)=i_1(0.09)=\frac{33.3}{2K}=16.66\ mA$$

$\tau=4ms$ واضح

$t>0$ ⟹

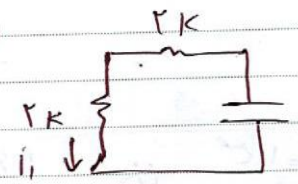

ورودی صفر $\Rightarrow v_{c(t)}=v_c(0)e^{-t/\tau}$

$v_c(\infty)=0$

$$\tau=RC=2\times10^{3}\times0.1\times10^{-6}=0.2\times10^{-3} \Rightarrow \frac{1}{\tau}=2500$$

$$i_1(t)=\frac{v_c(t)}{2K}=16.66\times10^{-3}e^{-2500t}$$

$i_c=C\frac{dv_c(t)}{dt}=8.33e^{-2500t}$

~~چون ۵ دهنه یعنی (0.05) بیش از τ است مدار خازن تخلیه شده است~~

$v_c(10.05)=i_1(10.05)=$ چون بیش از 5τ است خازن تخلیه شده است

$$i_1\left(\frac{11}{4}\tau\right)=16.66\times10^{-3}e^{-2500\times\frac{11}{4}\times0.2\times10^{-3}}=5.6\ mA$$

زمان سوئیچ زدن بعد از کلید زدن

HELIA

۲۶

Subject:
Year: Month: Date:

ص ۸ س ۲۲

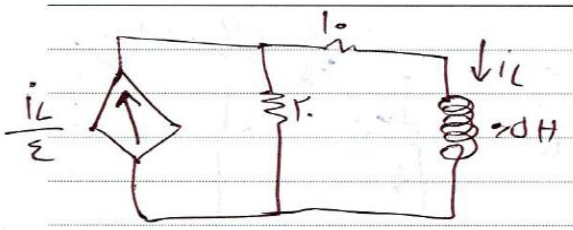

$i_L(-) = 10\,A$ $\quad i_L(t) = ?$

$t<0 \Rightarrow i_{L(0)} = 10\,A$

$t>0$ ⟹ $\frac{i_L}{۴}$

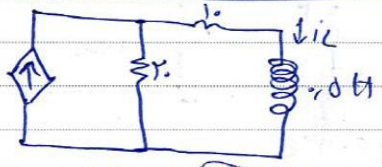

وبدون منبع $\Rightarrow$ $i_{L(t)} = i_{L(0)}\, e^{-t/\tau}$

$\tau = \frac{L}{R_{eq}} = \frac{0.5}{10} \Rightarrow \frac{1}{2\Omega} = \frac{1}{20}$

بدست آوردن R_{eq}:

بدست آوردن R_{eq} : (R_N یا R_{th})

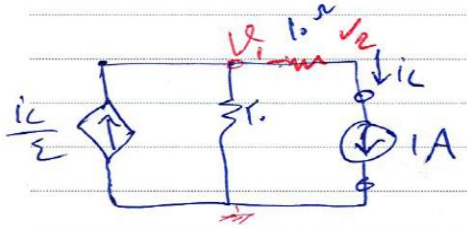

$\frac{V_1 - V_2}{10} = i = 1\,A$

$-10 - V_2 = 10$

$V_2 = -25\,V$

$$\begin{cases} -\frac{i_L}{4} + \frac{V_1}{20} + 1 = 0 \\ i_L = 1 \end{cases} \Rightarrow -\frac{1}{4} + \frac{V_1}{20} + 1 = 0$$

$\Rightarrow V_1 = -15\,V \Rightarrow R_{eq} = \frac{-15}{1} = 25\,\Omega$

$V_2 = 25\,V$

$i_{L(t)} = 10\, e^{-\frac{1}{25}t}$

HELIA

۲۷

Subject:
Year: Month: Date:

صفر ورودی ـ ص ۱۸ سوال ۲۷ :

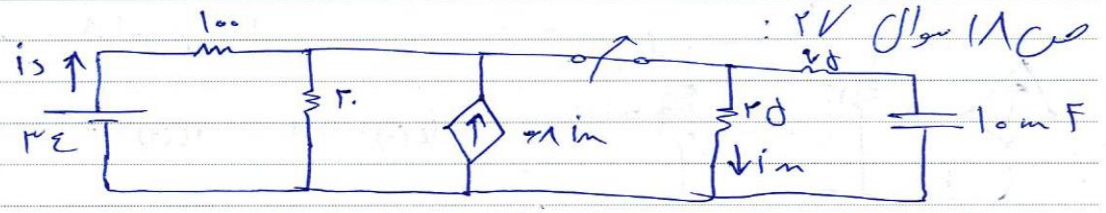

$i_s(0^-)$ ، $i_m(0^-)$ ، $i_s(0^+)$ ، $i_{\alpha}(0^+)$ ، $i_m(0.4s)$

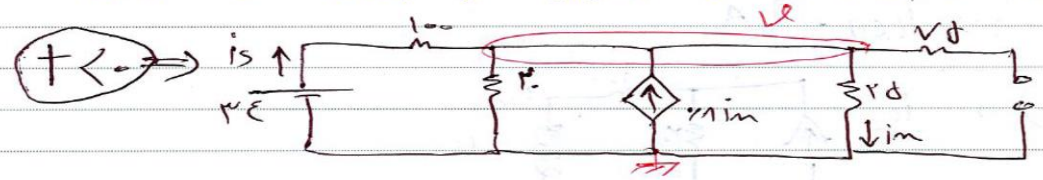

$$\begin{cases} \frac{v}{25} - 0.8\, i_m + \frac{v}{20} + \frac{v-47}{100} = 0 \\ i_m = \frac{v}{25} \end{cases}$$

$$\frac{v}{25} - 0.8\frac{v}{25} + \frac{v}{20} + \frac{v-47}{100} = 0 \quad \leftarrow \times 100$$

$$4v - 47 = 0 \Rightarrow v_{C(0^+)} = 5\,V$$

$$i_m(0^-) = \frac{v}{25} = \frac{5}{25} = 0.2\,A \quad \checkmark$$

$$i_s(0^-) = \frac{47-v}{100} = \frac{47-5}{100} = 0.42 \quad \checkmark$$

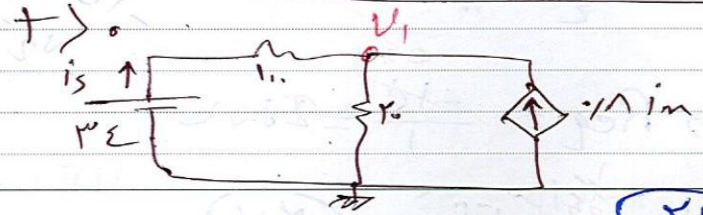

HELIA

۲۸

Subject:
Year: Month: Date:

$t>0$

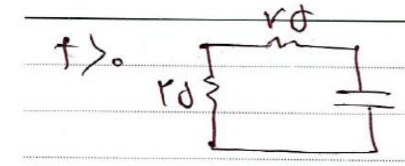

پاسخ ورودی صفر $\Rightarrow V_{C(t)} = V_{C(0)}\, e^{-t/\tau}$

$\tau = RC = 100 \times 10m F = 1\,S$

$$V_C(t) = 5e^{-t}$$

$$i_m(t) = \frac{V_{C(t)}}{100} = 0.05\, e^{-t}$$

$$i_m(0^+) = 0.05 e^{0} = 0.05\ A \quad V$$

$$i_m(0.4S) = 0.05\, e^{-0.4} = 0.0335 A \quad V$$

$t>0 \Rightarrow$

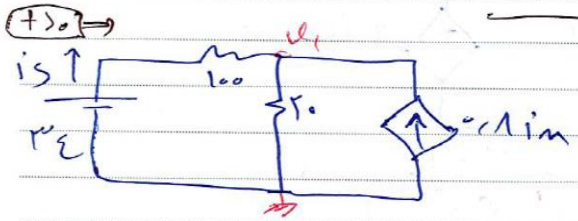

$$\begin{cases} \dfrac{V-40}{100} + \dfrac{V}{20} - 0.1\, i_m = 0 \\ i_m = 0.05 \end{cases} \Rightarrow \frac{V-40}{100} + \frac{V}{20} - \frac{5}{100} = 0$$

$$V = \frac{48}{7} = 6.86$$

$$i_s(0^+) = \frac{40 - V_1}{10} = 2.714 \times 10^{-2} A$$